

Научноистраживачка и развојна делатност, 2021.

– Истраживање и развој –

Укупни издаци за научноистраживачку и истраживачко-развојну делатност (НИРД) у 2021. години износили су преко 62 милијарде РСД (62.330,472 у хиљадама), а њихово учешће у БДП-у износи скоро 1% (0,99%), што представља повећање од 8 процентних поена у односу на претходну годину.

У укупним издацима за НИРД учешће бруто инвестиција износи 7%, што представља повећање од 2% у односу на претходну годину, док учешће текућих издатака износи 93%.

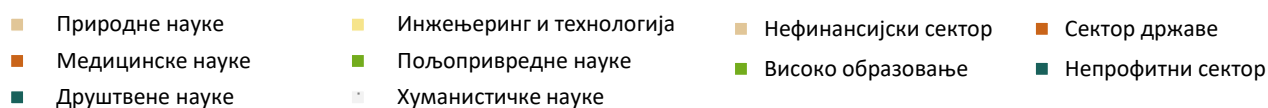
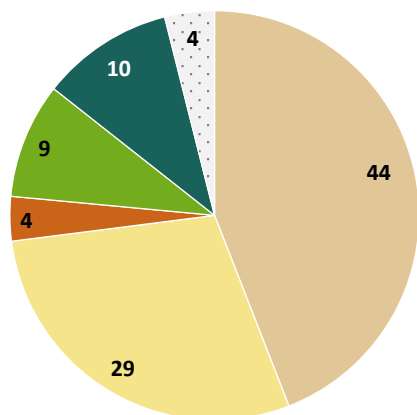
У укупном броју организација које се баве научноистраживачком и истраживачко-развојном делатношћу, нефинансијски сектор је учествовао са 52%, високо образовање са 31%, сектор државе са 16%, а непрофитни сектор са 1%. У 2021. години било је 23.977 запослених лица у овој делатности, а од тога су 16.962 истраживачи. Учешће жена износи 52%, док је учешће истраживача у укупном броју запослених око 71%. Учешће истраживача запослених у НИРД повећано је за 2% у односу на претходну годину.

Табела 1. Бруто домаћи издаци за истраживање и развој према научним областима и секторима

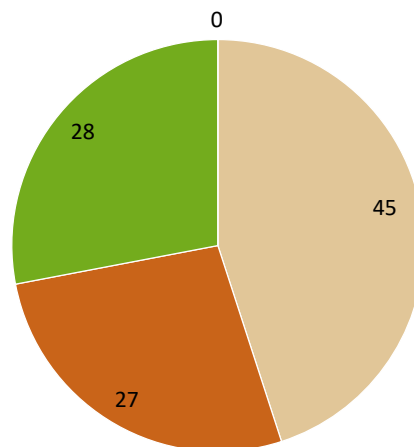
у хиљ. дин.

	Бруто домаћи издаци	Бруто инвестиције	Текући издаци		
			укупно	бруто плате	материјални трошкови
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	62330472	4241825	58088647	31764092	26324555
Природне науке	27475209	2491270	24983939	10848401	14135538
Инжењеринг и технологија	18014261	1076145	16938116	8926147	8011969
Медицинске науке	2187112	181446	2005666	1280212	725454
Пољопривредне науке	5690088	253293	5436795	4488740	948055
Друштвене науке	6518040	189127	6328913	4437960	1890953
Хуманистичке науке	2445762	50544	2395218	1782632	612586
Нефинансијски сектор	28148519	2374346	25774173	9295217	16478956
Сектор државе	16571256	1131258	15439998	11822653	3617345
Високо образовање	17607711	736221	16871490	10645040	6226450
Непрофитни сектор	2986	-	2986	1182	1804

Граф 1. Бруто домаћи издаци за истраживање и развој према научним областима, %

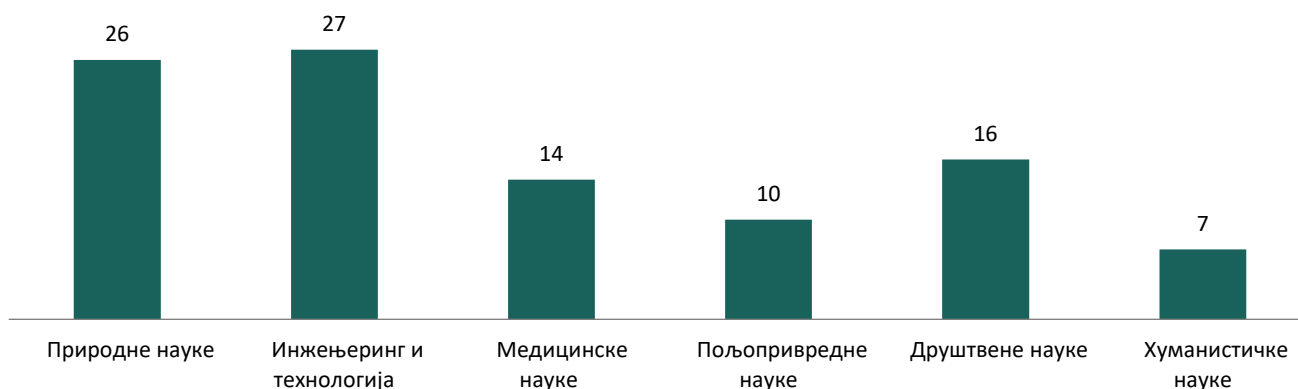
Граф 2. Бруто домаћи издаци за истраживање и развој према секторима, %

Табела 2. Запослени на пословима истраживања и развоја према научним областима, секторима и полу

	Укупно		Истраживачи		Стручни сарадници		Техничко особље		Остало особље	
	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	23977	12488	16962	8875	2223	1136	3514	1828	1278	649
Природне науке	6318	3367	4222	2380	935	406	894	445	267	136
Инжењеринг и технологија	6463	2646	4465	1820	454	180	1217	472	327	174
Медицинске науке	3348	2029	2850	1684	201	147	262	184	35	14
Пољопривредне науке	2425	1283	1180	652	175	85	537	296	533	250
Друштвене науке	3694	2043	2877	1495	281	191	453	311	83	46
Хуманистичке науке	1729	1120	1368	844	177	127	151	120	33	29
Нефинансијски сектор	3735	1297	1755	651	802	260	913	284	265	102
Сектор државе	5724	3284	3453	2132	300	148	1321	691	650	313
Високо образовање	14510	7901	11746	6086	1121	728	1280	853	363	234
Непрофитни сектор	8	6	8	6	-	-	-	-	-	-

Граф 3. Запослени на пословима истраживања и развоја према научним областима, %

Граф 4. Запослени на пословима истраживања и развоја према звању, %

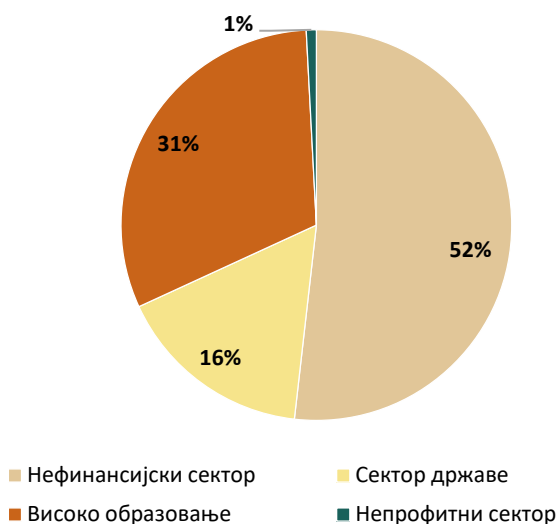
Граф 5. Запослени на пословима истраживања и развоја према секторима, %

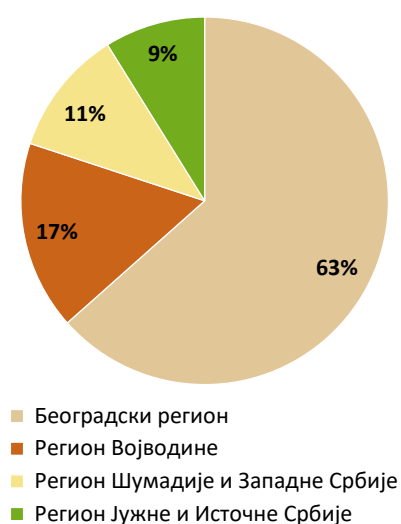
Табела 3. Организације које се баве истраживањем и развојем према секторима и регионима

	Укупно	Нефинансијски сектор	Сектор државе	Високо образовање	Непрофитни сектор
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	361	187	59	112	3
Београдски регион	229	120	49	58	2
Регион Војводине	60	31	5	23	1
Регион Шумадије и Западне Србије	40	21	3	16	-
Регион Јужне и Источне Србије	32	15	2	15	-
Регион Косово и Метохија	...	...	...	...	...

Граф 6. Организације које се баве истраживањем и развојем према секторима

Граф 7. Организације које се баве истраживањем и развојем према регионима

Методолошка објашњења и дефиниције

Извор података

Приказани подаци су резултат редовног годишњег истраживања о научноистраживачким и истраживачко-развојним организацијама, спроведеног у 2021. години. Основни скуп истраживања јесу све организације које се баве истраживањем и развојем (ИР), без обзира да ли им је то основна делатност или не.

Основни извори података јесу: документација кадровских служби о дистрибуцији запослених на пословима ИР, рачуноводствене евиденције о оствареним приходима и обрачунатим улагањима у ИР, као и документација стручних служби о резултатима истраживачког рада.

Обухват и упоредивост

Подаци о ИР делатности високошколских установа и института прикупљају се као потпуни обухват (сви факултети/академије, без обзира на својински статус, сви институти: научни и истраживачко-развојни), док се подаци о ИР делатности пословних субјеката прикупљају на основу регистроване делатности и завршних рачуна (приказана улагања у науку у статистичком анексу АОП 9061). Такође, користи се извештај Пореске управе о донетим решењима о пореским олакшицама за пословне субјекте који су имали улагања у научноистраживачке или иновативне активности. Сви подаци о броју истраживачких организација и запосленима односе се на стање 31. децембра односне године, док се подаци о истраживачким радовима, приходима и трошковима односе на целу годину.

Методологија за спровођење истраживања усклађена је са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику Фраскати (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development – Frascati Manual*).

Дефиниције основних обележја

Наука је скуп систематизованих и аргументованих знања, односно спознајних чињеница, појмова, начела, података, информација, теорија, закона и законитости у одређеном историјском раздобљу о објективној стварности, тј. природи и друштву, до којег се дошло применом објективних научних метода, а којима је основна сврха и циљ спознаја закона и законитости о прошлости, садашњости и будућности природних и друштвених појава и повећање ефикасности рада у свим доменима људских активности.

Научна истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових научних сазнања и повећања свеукупног људског знања. Научним истраживањима се сматрају основна, развојна и примењена истраживања.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се, применом научних метода, стичу нове научне спознаје, односно стваралачки се користи постојеће знање за нове примене. То је стваралачки рад на освајању нових знања, а циљ му је подизање општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Издаци за истраживање и развој према врсти деле се на текуће издатке (трошкове) и инвестиционе издатке.

Текући трошкови (издаци) обухватају: трошкове рада и трошкове накнада запосленима, као и остале текуће трошкове (материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о делу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

Инвестициони издаци обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумева укупне трошкове у вези са набавком рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке или развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

Нефинансијски (пословни) сектор обухвата пословне субјекте и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним ценама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу пословног субјекта.

Високо образовање обухвата факултете и универзитете са јединицама у саставу: факултетима, академијама и научноистраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Сектор државе обухвата организације, службе и друга тела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле обезбедити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу, рекреацију и друге друштвене услуге.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цени. Ове организације могу бити основане од стране удружења грађана, ради обезбеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Контакт: jasmina.krstic@stat.gov.rs, тел.: 011 2410-414

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • stat.gov.rs

Одговара: др Миладин Ковачевић, директор

Тираж: 20 • Периодика излажења: годишња